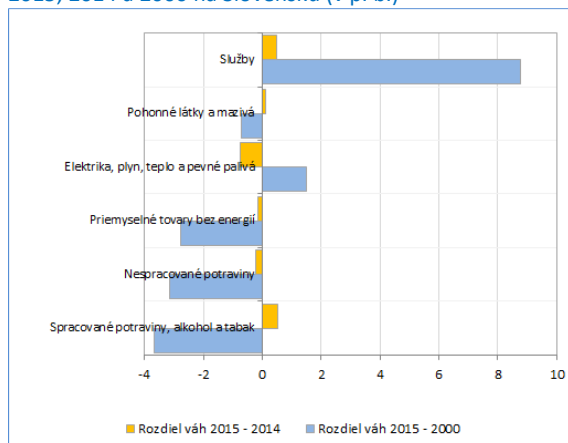

Rýchly komentár

Inflácia: postupne rastie vplyv služieb na celkový cenový vývoj

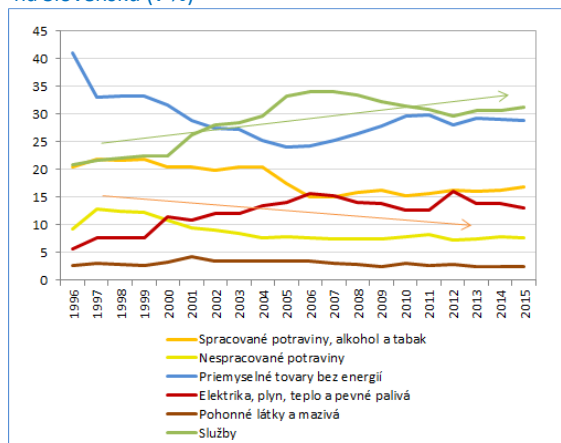
Váhy základných subagregátov sa v porovnaní s predchádzajúcim rokom zmenili len nepatrne (graf č. 1). V porovnaní s predchádzajúcim rokom zo spotrebného koša HICP vypadli položky spojené so železničnou dopravou (žiacky cestovný lístok obojsmerný osobný vlak 2. trieda na vzdialenosť 19 km a na vzdialenosť 26 km) a pribudla jedna položka týkajúca sa cien plynu pre domácnosti (zemný plyn, odber nad ročný limit, stála platba, sadzba D4). Ostatné zmeny sa týkali zmeny váh jednotlivých položiek, prípadne kvalitatívnych zmien položiek spotrebného koša. Vplyv nových váh (v porovnaní s váhami v roku 2014) na infláciu v januári 2015 bol zanedbateľný (na úrovni +0.01 p. b. k medziročnej inflácii HICP). Vzhľadom na budúci cenový vývoj je dôležitý dlhodobý posun vo váhach.

Graf č. 1: Zmena váh subagregátov medzi rokmi 2015, 2014 a 2000 na Slovensku (v p. b.)

Zdroj: ŠÚSR, výpočty autora

Graf č. 2: Vývoj váh subagregátov na celkovom koši HICP na Slovensku (v %)

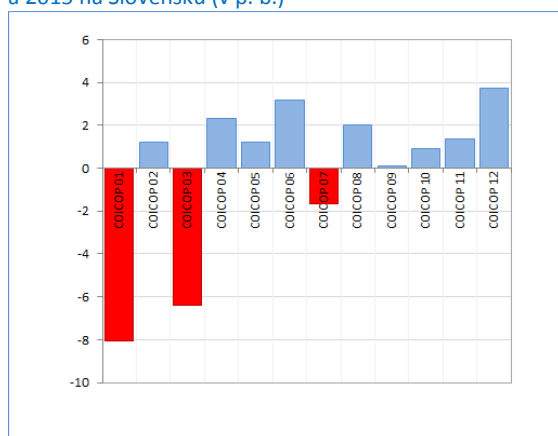

Zdroj: ŠÚSR, výpočty autora

Na základe porovnania historických a aktuálnych údajov ŠÚSR je viditeľný postupný nárast podielu váh služieb na spotrebiteľskom koši (graf č. 1 a 2). Spotrebné výdavky sú významným faktorom pre stanovenie váh jednotlivých položiek na spotrebnom koši CPI ako aj HICP. Historický nárast spotrebných výdavkov za služby sa tak priamo premieta do ich nárastu váh s určitým časovým oneskorením. **Nárast váh sa prejavuje rastúcim vplyvom cenového vývoja cien služieb na celkovú infláciu HICP na Slovensku.** Podiel služieb na spotrebnom koši rastie na úkor poklesu váh cien potravín, pohonných látok, (graf č. 1) teda položiek, ktoré sú najviac exponované výkyvom a volatilitou na svetových trhoch komodít, ktorá sa následne prenáša do vývoja spotrebiteľských cien. Podrobnejšiu zmenu štruktúry váh je vidieť z grafov 3 a 4, kde v rámci priemyselných tovarov najviac sa znížili váhy odevov a obuvi.

Positívnym efektom nárastu spotrebných výdavkov na služby (a v nadväznosti na to ich váh) by tak mala byť v dlhšom časovom horizonte väčšia stabilita inflačného vývoja vzhľadom ku skutočnosti, že ceny služieb majú nízku frekvenciu zmien cien v porovnaní s cenami potravín a obchodovateľných tovarov.

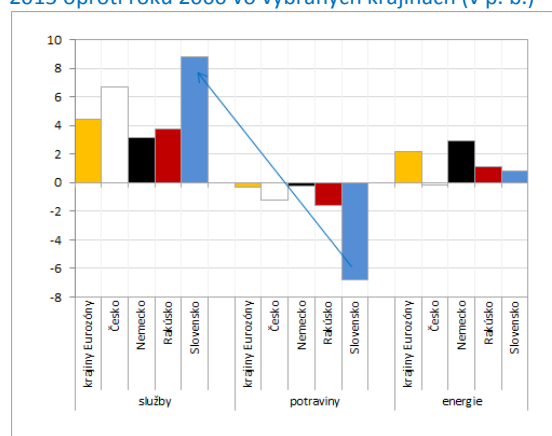
Graf č. 3: Zmena váh tried COICOP medzi rokmi 2000 a 2015 na Slovensku (v p. b.)

Zdroj: ŠÚSR, výpočty autora

Poznámka: 01 - POTRAVINY A NEALKOHOLICKÉ NÁPOJE, 02 - ALKOHOLICKÉ NÁPOJE A TABAK, 03 - ODEVY A OBUV, 04 - BÝVANIE, VODA, ELEKTRINA, PLYN A OSTATNÉ PALIVÁ, 05 - NÁBYTOK, BYTOVÉ ZARIADENIE A BEŽNÁ ÚDRŽBA DOMU, 06 - ZDRAVOTNÍCTVO, 07 - DOPRAVA, 08 - POŠTY A TELEKOMUNIKÁCIE, 09 - REKREÁCIA A KULTÚRA, 10 - VZDELÁVANIE, 11 - HOTELY, KAVIARNE A REŠTAURÁCIE, 12 - ROZLIČNÉ TOVARY A SLUŽBY

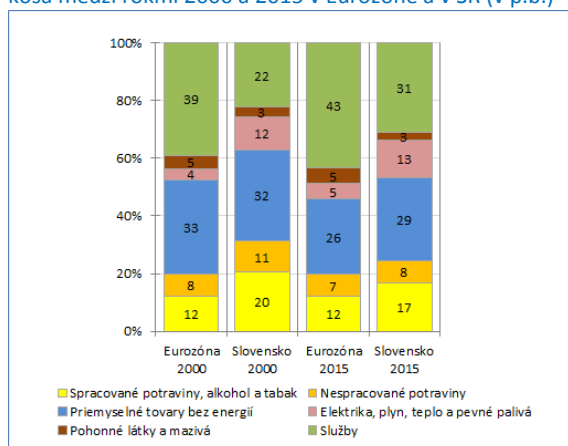
Graf č. 4: Zmena váh vybraných subagregátov v roku 2015 oproti roku 2000 vo vybraných krajinách (v p. b.)

Zdroj: Eurostat, výpočty autora

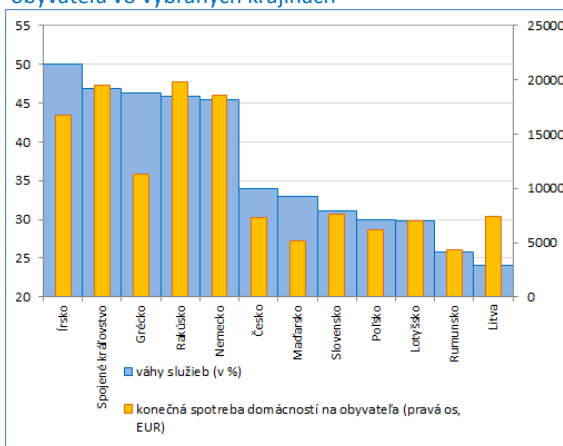
Pri porovnaní s vyspelými krajinami a priemerom za krajiny Eurozóny je zrejmy stále nižší podiel cien služieb na spotrebnom koši na Slovensku (graf č. 5). Je to výsledkom nižšieho podielu viac menej fixných výdavkov na základné životné potreby (napr. potraviny) voči priemernej nominálnej mzde vo vyspelých krajinách. Ceny potravín a obchodovateľných tovarov (najmä odevov, obuvi, dopravných prostriedkov, elektrospotrebičov) sú relatívne výrazne skonvergované s cenami vo vyspelejších krajinách Eurozóny. Elasticita objemu reálnych výdavkov na potraviny v závislosti od rastu reálnych príjmov je teoreticky nízka. Naopak možno očakávať, že pri zvyšovaní reálneho príjmu domácností na úroveň s vyspelými krajinami budú sa zvyšovať aj reálne výdavky na služby a podiel váh služieb na spotrebnom koši (graf č. 6).

Graf č. 5: Porovnanie váh základných zložiek spotrebného koša medzi rokmi 2000 a 2015 v Eurozóne a v SR (v p.b.)

Zdroj: ŠÚSR, Eurostat, výpočty autora

Graf č. 6: Váhy služieb a konečná spotreba domácností na obyvateľa vo vybraných krajinách

Zdroj: ŠÚSR, Eurostat, výpočty autora

Branislav Karmažin (analytici@nbs.sk)